

взаємовідносини із об'єктом контролю, мети і завдань проведення контрольного заходу у вигляді зустрічної звірки, матиме наслідком удосконалення інспектування шляхом спрямування його на забезпечення реальної боротьби з проявами фінансового шахрайства.

Література:

1. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 № 2939-XII. Київ: Відомості Верховної Ради України, 1993. 110 с.
2. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції реалізації державної політики у сфері реформування системи державного фінансового контролю до 2020 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.10.2018 № 841-р. Київ
3. Наконечна Н.В. Контроль і ревізія: навч. посіб. Львів, 2015. 178 с.
4. Фінансовий контроль: всеукр. науково-практ. журн. / засн.: ДП «Держ. упр. комплекс. забезп. 1999, квітень. Київ. Щоміс. 2019, № 2 (157), 50 с.
5. Форми фінансово-економічного контролю господарської діяльності підприємств: план-конспект проведення лекційного заняття. Кафедра економіко-правових дисциплін НАВС МВС України. 28 с.

Pinna M.B.

к.е.н., доцент кафедри фінансів ім Л.Л. Тарангул

Сотник О.О.

*«Управління публічними фінансами», 1 курс
Університет державної фіскальної служби України*

РЕВОЛЮЦІЙНА ТЕХНОЛОГІЯ БЛОКЧЕЙН В МОДЕРНІЗАЦІЇ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Глобальна діджиталізація в 21 столітті впливає на розвиток практично всіх сфер життєдіяльності, а основним ресурсом стає невичерпна, точна, надійна, правдива та своєчасна інформація. Мережа Інтернет стає основним майданчиком для розвитку цифрової економіки, а інформаційний профіцит та монополізація інформації - основна ознака постіндустріального суспільства.

Взагалі інформаційно-революційна "блокчейн-технологія" є продуцентом інновацій, пройшла апробацію у фінансовому секторі з використанням криптовалюти, наразі широко використовується за межами своєї галузі і демонструє експоненціальний ріст. На сьогодні на її основі створюються соціальні мережі, онлайн-системи для голосування, різні додатки для контролю ланцюжків поставок і т.п. Крім того, ця технологія може стати чинником трансформації відносин "держава-бізнес", "бізнес-бізнес", "населення-держава". Іншими словами, основна трансформація буде пов'язана з можливістю делегування комп'ютерній програмі (алгоритму) проведення та засвідчення операцій без участі третіх осіб (держави, банків, інших посередників), результатам якої будуть довіряти всі або більшість суб'єктів економіки (ринку).

Питання впровадження блокчейн-технологій в економіку та сферу публічного управління широко обговорюються серед політиків, економістів, юристів, фахівців галузі інформаційних та телекомунікаційних технологій, державного управління. А розуміння сутності та її популярності вимагає більш детального розгляду передумов появи, серед яких виокремлюють: черговий етап еволюції грошей (поява криптовалюти), криза довіри до існуючого світового порядку і діючої системи державного регулювання економіки,

соціально-економічна трансформація внаслідок процесів цифровізації, глобалізація економіки та інтернаціоналізація людини.

Інституціоналізація блокчейн-технології відбувається як протидія централізації інформації, як реакція на потребу у підвищенні рівня неперсоніфікованої довіри [1]. Саме децентралізована система зберігання даних або цифровий реєстр транзакцій, угод, контрактів дозволяє відкрито та надійно реєструвати інформацію, простежувати шлях транзакцій та зменшувати транзакційні витрати. Особливістю цієї технології є те, що:

- цей реєстр не зберігається в одному місці чи сервері, а розподілений серед кількох сотень і навіть тисяч комп'ютерів у всьому світі;
- будь-який користувач цієї мережі може мати вільний доступ до актуальної версії реєстру;
- ідентичні копії зберігаються на комп'ютерах усіх учасників мережі, що робить його прозорим абсолютно для всіх учасників.

Блокчейн є дійсно новою революційною технологією, яка дає змогу прийти до "консенсусу" та обійтися без посередників і може бути використана в усіх сферах суспільного життя - починаючи від глобальних та закінчуючи проблемами безпеки, фінансів, охорони здоров'я, медіа тощо. Проте, наразі є незрозумілий конкретний процес впровадження таких технологій, наслідків можливих помилок, відповідальності та відшкодування шкоди. Якщо, з одного боку, відсутність регулювання певною мірою сприяє розвитку технологій та інновацій, то з іншого – правовий вакуум створює неконтрольовані юридичні та регуляторні ризики, а також стримує практичне запровадження інновації. Крім того, дана технологія ще не є повністю досконалою і не позбавлена недоліків, які сьогодні перешкоджають її масовій адаптації.

Аналітики визначають основні 4 етапи розвитку блокчейн-технологій: етап 1 (2014–2016 рр.) – аналіз можливостей застосування технології блокчейн в сфері фінансових послуг; етап 2 (2017–2018 рр.) – перевірка концепцій, здатних вплинути на бізнес, і блокчейн-рішень щодо убезпечення діяльності фінансових установ; етап 3 (2019–2020 рр.) – поява спільної інфраструктури, API та інтерфейсів для розширення сфери використання блокчейну; етап 4 (2021–2025 рр.) – активний розвиток блокчейн-мереж, завершення формування та утвердження стандартів операційної сумісності й комунікаційних каналів. Очікується, що в найближчий час блокчейн-додатки досягнуть широкого розмаху, будуть створені великі екосистеми із залученням уряду, корпорацій, регулятора, а можливо, й кінцевих споживачів. Проте, для повсюдного впровадження блокчейн-технологій необхідно подолати дві серйозні проблеми: неготовність екосистеми та відсутність моделей управління серед зацікавлених учасників [6].

Блокчейн-технологія активно розвивається і буде отримувати значні інвестиції. Основні сфери її застосування у публічному управлінні наведені в таблиці 1.

Взагалі сфери застосування "блокчейн-технології" не обмежені і використання її в інших сферах призведе до мінімізації або повністю уникнення корупційного маркера, а також людського фактору при одноосібному ухваленні рішень.

ТАБЛ.1. – ОСНОВНІ СФЕРИ ЗАСТОСУВАННЯ БЛОКЧЕЙН-ТЕХНОЛОГІЇ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

№	Сфера	Суть
1.	Публічне управління	Реєстрація та облік прав на володіння землею (Гондурас з 2015 р., Швеція з 2016 р., Грузія з 2016 р.); реєстрація підприємств (острів Мен); система електронних черг в дитячий садок, спортивні та позашкільні державні секції та гуртки (Україна); державні реєстри черг на отримання безкоштовної землі, реєстр комунальної власності та адресний реєстр жителів; земельний кадастр (Україна).
2	Виборчий процес	Мінімізація ризиків втручання і пришвидження оголошення результатів (березень 2018 р., в Сьєрра-Леоне вперше в світі була ця технологія використана в процесі президентських виборів). На електронне голосування вже перейшли Канада, Нідерланди, Бразилія, США, Франція. У Швейцарії на блокчейні недавно провели перші вибори. Найбільш передовою виявилася Естонія, де офіційні інтернет-голосування на виборах у країні проводять вже понад десять років.
3.	Підтвердження особи	Використання технології “великих даних” для розпізнавання обличчя на фото та відеоматеріалах для забезпечення правопорядку; підтвердження особи пасажирів при перетині кордонів в сфері авіаперевезень SITA.
4.	Діловодство	Перехід від державного управління на основі паперових технологій до електронного уряду на основі блокчейн-технологій (Дубай і американські штати Вермонт і Делавер уже продемонстрували пілотні блокчейн-платформи). Банк Канади проводить експериментування і тестування ідеї використання технології блокчейна в рамках канадської фінансової системи, зокрема при обслуговуванні посвідчення особи World-Traveler ID.
5.	Електронний аукціон	Забезпечення прозорості та рівних можливостей для учасників ринку продажу і оренди майна чи земель державної і комунальної власності
6.	Гуманітарні та соціальні послуги	Поліпшення послуг, які надаються нужденному населенню без документів - проекти, які включають в себе Всесвітню продовольчу програму ООН, Програму розвитку ООН, Програму допомоги біженцям в Фінляндії, ініціативу MyPass в місті Остін, штат Техас та відділення допомоги бездомним Нью-Йорка.

Джерело: складено автором на основі [1-5].

Література:

1. Ріппа С.П. Блокчейн як методологія економіко-інформаційної безпеки криптовалют. URL: http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/1168/1/1086_IR.pdf
2. Yermack, David. 2017. Corporate Governance and Blockchains. Review of Finance. URL: <https://doi.org/10.1093/rof/rfw074>.
3. Transparency International Ukraine (2017), "The State Land Cadastres witched to blockade technology" available at: URL: https://tiukraine.org/news/derzhavnyi_zemelnikadastrpereishovnatekhnolohiiblokchein/
4. .Patki, Saumya (2018). Canada Government Announces Blockchain ID Scheme at WEF2018. URL: <https://www.weforum.org/press/2018/01/canada-to-test-advancements-in-biometrics-and-blockchain-to-welcome-international-travellers/>
5. Ріппа М.Б., Ріппа С.П. Проблематика інформаційної безпеки від антифішингу до блокчейн. *Економічний вісник університету. Державний вищий навчальний заклад «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Гргорія Сковороди»*. Випуск 33/2. 2017. С. 395–399.

6. How blockchains could change the world. URL: <https://www.forbes.com/sites/forbestechcouncil/2018/09/07/five-ways-blockchain-could-change-the-world/#6114268273d7>

Рустамов Р.В.

*«Фінанси, банківська справа та страхування», 6 курс
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»*

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів Захожай К.В.

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННОЇ СИСТЕМИ ДЕРЖАВНИХ ЗАКУПІВЕЛЬ

Проведення державних закупівель є дуже важливим етапом у роботі будь-якої бюджетної установи, так як саме вони забезпечують умови, необхідні для виконання органом управління своїх функцій. У той же час дана сфера є доволі корумпованою і саме тут спостерігається найбільша кількість порушень законодавства. Ефективність закупівель для державних і муніципальних потреб багато в чому детермінує перспективи економічного зростання в державі і результативність роботи галузей, що фінансуються з бюджету.

Головною інновацією в сфері державних закупівель є електронний обмін тендерною інформацією і документацією, які прискорюють швидкість і підвищують ефективність відповідних технологічних процесів. Крім цього, проведення тендерів в електронній формі усуває ряд можливостей для вчинення неправомірних дій: таких, як вимагання хабарів для отримання привілейованих умов, що може мати місце при застосуванні систем закупівель, які працюють на паперових носіях [2]. В умовах недосконалості деяких електронних технологій для використання закупівель навіть при дотриманні вимог законодавства в сфері держзакупівель в процесі їх застосування може стати предметом зловживань з боку стейкхолдерів.

Формування взаємовідносин між агентами Інституту державних закупівель за допомогою електронних торговельних майданчиків має ряд переваг [1]. Для держави: боротьба з корупцією, збільшення числа постачальників, інтеграція і взаємодія між органами влади, професійний моніторинг закупівель, зниження бюджетних витрат, скорочення персоналу. Для постачальників: справедливість і конкуренція, поліпшення доступу до державних замовлень, відкритість державних замовлень для нових учасників, стимулювання участі суб'єктів малого підприємництва, збільшення грошових потоків, зниження витрат на операції, підзвітність державних розпорядників бюджетних коштів. Для споживачів суспільних благ, платників податків: автоматизований доступ до інформації про розміщення замовлень, можливість спостерігати за діяльністю державних органів влади та інформацією про витрати, доступність звітності державного апарату [5].

Закордоном для позначення процесів впровадження електронних технологій в практику управління закупівлями і поставками використовуються поняття “E-Procurement”, “E-Tendering”, “E-Reverse Auction” [3]. За результатами моніторингу індикаторів ефективності постачання в індустріальних галузях США, проведеного